

DE KOSTEN DER ZIEKTEVERZEKERING IN ENGELAND. — Sedert de de wettelijke ziekteverzekering is ingevoerd, is daaraan besteed een som van 190 miljoen P. St., waarvan 75 miljoen aan behandeling en verzorging van zieken is uitgegeven, 24 miljoen aan uitkeering van ziekengeld en 25 miljoen aan administratie-terwijl een bedrag van 66 miljoen ter beschikking blijft (*Lancet*).

AANGIFTE VAN ABORTUS PROVOCATUS. — De commissaris van politie in Victoria heeft een rondschrijven gezonden aan de algemeene ziekenhuizen met verzoek aan de geneesheeren, om ieder geval van vermoedelijken abortus provocatus aan de politie mede te deelen. Om dit te vergemakkelijken zouden ten allen tijde twee rechers ter beschikking van de ziekenhuizen staan. De ziekenhuizen hebben de geneesheeren om hun meening hierover gevraagd, en deze brachten de zaak voor de afdeeling Victoria der British Medical Association. Het bestuur der afdeeling wees den commissaris op de moeilijkheden, die deze aangelegenheid oplevert en gaf den ziekenhuisbesturen kennis, dat de vraag aan het hoofdbestuur zal worden voorgelegd (*Lancet*).

Dat niet terstond een afwijzende houding is aangenomen op grond van het beroepsgeheim, laat zich verklaren door het feit, dat de Britsche wet het beroepsgeheim van den arts geen voorrang geeft boven het belang der justitie; wel wordt het beroepsgeheim door den rechter doorgaans geëerbiedigd, maar een gebiedende uitspraak, gelijk die van onzen Hoogen Raad in April 1913, heeft in Engeland hieromtrent nooit plaats gehad.

TOEZEGGING VAN GENEZING EN VERPLICHTING VAN DEN ARTS OM DEN ZIEKE GEHEEL IN TE LICHTEN. — In 1913 heeft een arts in Duitschland bij een zieke 600 mgr. salvarsaan ingespoten en hem verzekerd dat hij geheel zou genezen. In plaats daarvan verloor hij het gehoor na hevige hoofdpijnen. De patiënt eischt nu schadevergoeding wegens het uitblijven van de toegezegde genezing en smartegeld en vergoeding wegens zijn doofheid. Het Reichsgericht was het met de lagere rechters eens, dat hem geen vergoeding toekwam. De belofte van genezing kan niet beschouwd worden als een contract. De behandeling was geschied overeenkomstig de destijds geldende opvattingen, en de arts mocht ook de verwachting koesteren, dat de zieke door de behandeling zou kunnen genezen. De arts was bovendien niet verplicht, den zieke te wijzen op alle mogelijkheden van schadelijke werkingen van het geneesmiddel. Integendeel zou dit den zieke kunnen terughouden van het ondergaan van een mogelijk heilzame behandeling, of hem zoodanig kunnen opwinden, dat dit de gunstige werking der behandeling zou kunnen lemmeren (*Münch. med. Wochenschr.*).

DE WERKGEVERSZIEKENFONDSEN. — De bond van Deutsche Betriebkrankenkassen heeft de vrije artsenkeuze afgewezen, doch is bereid, belangrijke verhooging der honoraria toe te staan. Zoowel ginds als hier zal met de werkgevers, die als „busbazen” optreden, de zwaarste strijd moeten worden gevoerd.

DE „VERDRAGLOOZE TOESTAND” GEËEN CONTRACTBREUK. — De ziekenkas te Königsbergen had een klacht ingediend tegen de artsen omdat zij de overeenkomst met het ziekenfonds door het intreden van nieuwe omstandigheden als vervallen hadden beschouwd. Zij eischten, dat den artsen werd verboden, van de ziekenfondsleden betaling te eischen. De rechter wees dezen eisch af en oordeelde dat er belangrijke gronden bestonden om het contract als niet meer geldig te beschouwen (*Münch. med. Wochenschr.*).

PINKHOF.

INGEZONDEN.

PENISSTAAFJES.

Naar aanleiding van het artikel van prof. KLEIWEG DE ZWAAN over de Penisstaafjes der Inlanders van den Indischen Archipel, kan ik nog het volgende vermelden: Behalve

de door prof. KLEIWEG DE ZWAAN genoemde gebruiken, zijn er nog andere die wijzen op ruime verbreiding van deze methode. Want in Pegu vond reeds LINSCHOTEN dat sommige mannen aan het voorste gedeelte van den penis schillen droegen ter grootte van een walnoot; en in China omwikkelen wellustelingen de corona glandis met de uitgetrokken vogelveren, die zich bij den coitus als een borstel gedragen en zoo een bijzonderen wrijving opwekken.

MEIJER deelt mede, dat door de Maleiers op Borneo de penis doorboord wordt en een saamgedraaide zeer fijne draad van messing ingestoken wordt, die aan de uiteinden als een borstel uit elkaar gehaald wordt. Het einde dat uit het boorgat steekt wordt waarschijnlijk vóór het inbrengen samengedrukt en eerst voor het uitoefenen van den bijslaap weer uit elkaar gehaald.

VAUGHAN STEVENS is het gelukt een bijzondere variatie van dit gebruik bij den Orang Oetang op Malakka aan te treffen. De Orang Temia hadden vroeger de gewoonte zulke prikkelapparaten te gebruiken. Het waren houten staafjes die aan het einde verdikt waren. Het waren de beschreven houten penisstaafjes. Dit apparaat leerden de Orang Sinnai van den Orang Temia kennen. Ze wisten dat het iets met den geslachtsdaad te maken had en ze zagen een gelijkenis tusschen de staafjes en het mannelijk lid. Zij doorboorden zich den penis niet en ze konden het staafje dus ook niet aanwenden als de Orang Temia. Ze waren echter overtuigd van den invloed op de geslachtsdaad en legden het onder de slaapstede van hun vrouwen om „gedurende den bijslaap de geslachtsdrift te verhoogen.” Zoo kreeg het dus de beteekenis van een toovermiddel.

Van de Balineezen bericht JACOBS:

De Balineezen kennen vele middelen om de wellust bij den ovitus (mekatoekan) en de geslachtsdrift te verhoogen en er wordt ruim gebruik gemaakt van deze wetenschap... Deze middelen behooren meest in het plantenrijk thuis. Een van de meest gebruikelijke is de Padang-derman (bol) (of Jav. Panderman) de bladen van *Artemisia vulgaris* L. Ook de Chineezen kennen vele van deze middelen. Met de bedoeling om het genot bij den coitus te verhoogen, wordt ook door de vrouwen een rood, harsachtig poeder, Gopita genaamd, dat prikkelende en samentrekkende eigenschappen bezit en een verandering van het lumen der vagina schijnt te kunnen bewerken, in de vulva gestrooid. Ten onrechte zegt VAN ECK, dat dit middel gebruikt wordt om de vruchtbaarheid van de vrouw te bevorderen.

Een toestel tot verhooging van het wellustgevoel bij de vrouw, zooals de Araukaniers gebruiken, een z.g.n. „Geskel”, beschreef R. LEHMANN-NETSCHÉ: „Ons exemplaar bestaat uit een zorgvuldig bereid borsteltje van paardehaar; een laagje haar is zooals bij iedere borstel in het midden omgebogen, zoodat een dubbelsterke 4 cM. lange bundel ontstaat. Van zulke bundeltjes zijn er 21 tot een vlakken borstel gevlochten door een dubbele draad waarvan de uiteinden geknoopt zijn in een soort lus. Andere bundels paardehaar zijn niet gelijk gesteld en van een andere kleur. Het instrument schijnt met behulp van den dubbelen draad aan het mannelijk lid te moeten worden vastgebonden. De uiterst zorgvuldige wijze van uitvoering schijnt er op te wijzen dat het voor vrouwen en door vrouwen gemaakt is, die in allerlei soort handenarbeid zoo bijzonder geschikt zijn.

Het instrument werd ten geschenke gegeven aan het Museum te La Plata met de uitdrukkelijke verzekering, dat het bij de Argentijnsche Araukaniers voor het aangegeven doel in gebruik geweest is”.

Bovenstaande geleerdheid heb ik ontleend aan het standaardwerk *Das Weib in der Natur- und Volkenkunde* van PLOSS en BARTELS, waar men in het eerste deel, Hoofdstuk XVII, *Das Weib im Geschlechtsverkehr*, bij afdeeling 121 *Der Beischlaf*, uitvoerig een beschrijving vindt zowel van het bovenstaande als van ongeveer het geheele artikel van prof. KLEIWEG DE ZWAAN in het *Tijdschrift*-nummer van 24 Juli 1920.

Amsterdam, 28 Juli 1920.